

02318/09/RO
WP167

**Avizul nr. 8/2009
privind protecția datelor referitoare la pasageri colectate și prelucrate
de magazinele duty-free din aeroporturi și porturi**

Adoptat la 1 decembrie 2009

Acest grup de lucru, creat în temeiul articolului 29 din Directiva 95/46/CE, este un organ consultativ european independent privind protecția datelor și a vieții private. Misiunea acestui grup este definită la articolul 30 din Directiva 95/46/CE și la articolul 15 din Directiva 2002/58/CE.

Secretariatul este asigurat de Direcția D (Drepturi fundamentale și cetățenie) a Direcției Generale Justiție, libertate, securitate, Comisia Europeană, B-1049 Bruxelles, Belgia, Birou nr. LX-46 01/190, site internet:

http://ec.europa.eu/justice_home/fsi/privacy/thridcountries/index_en.htm

Grupul de lucru pentru protecția persoanelor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal

înființat prin Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995,

având în vedere articolul 29 și articolul 30 alineatul (1) litera (a) și alineatul (3) din această directivă, precum și articolul 15 alineatul (3) din Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002,

având în vedere articolul 255 din Tratatul CE și Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei,

având în vedere Regulamentul său de procedură,

adoptă

Avizul nr. 8/2009 privind protecția datelor referitoare la pasagerii colectate și prelucrate de magazinele duty-free din aeroporturi și porturi

Introducere

Dreptul comunitar permite scutirea de la plata accizelor pentru articolele pe care pasagerii le achiziționează din magazinele duty-free din aeroporturi și porturi. Aceste articole sunt totuși supuse anumitor condiții.

Pentru a îndeplini aceste condiții, majoritatea magazinelor din statele membre UE colectează date și le prelucrează, inclusiv date privind pasagerii, atunci când aceștia efectuează cumpărături.

Cu toate acestea, modul în care se prelucrează și se colectează aceste date variază considerabil în magazinele duty-free din Europa.

Pasagerii nu primesc nicio informație cu privire la colectarea de date, la colectarea propriilor date cu caracter personal, la scopul colectării, la drepturile de care beneficiază sau la utilizarea acestora de către organismele publice, în cazul în care astfel de date sunt transferate către acestea.

În conformitate cu articolul 30 din Directiva 95/46/CE, Comisia Europeană a solicitat grupului de lucru „articolul 29” să examineze această chestiune și să revizuiască practica curentă din statele membre ale UE în ceea ce privește problemele de protecție a datelor pentru a propune, dacă este necesar, recomandări privind aplicarea uniformă a principiilor generale de protecție a datelor care trebuie respectate în magazinele duty-free din aeroporturi și porturi.

Prezentul aviz analizează aspectele juridice și practice legate de colectarea și procesarea datelor privind pasagerii în magazinele duty-free și își propune să ofere orientări atât vânzătorilor din aceste magazine, cât și autorităților vamale responsabile de supravegherea punerii în aplicare a dreptului comunitar în vederea unei aplicări mai uniforme a dispozițiilor existente.

Cadrul de reglementare

Scutirea de la plata accizelor se bazează pe directivele comunitare de mai jos, care au fost transpuse și puse în aplicare de toate statele membre.

a) Directiva 92/12/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992

se înlocuiește cu

b) Directiva 2008/118/CE a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind regimul general al accizelor și de abrogare a Directivei 92/12/CEE (Directiva privind accizele), care va intra în vigoare 1 aprilie 2010.

Directiva 92/12/CEE nu face nicio mențiune cu privire la scutiri, însă Directiva 2008/118/CE oferă un temei juridic clar în baza căruia produsele din magazinele duty-free din Uniunea Europeană ar putea fi scutite de la plata accizelor.

Articolul 14 din Directiva privind accizele stabilește condițiile în care produsele accizabile cumpărate de călători eligibili pot fi scutite de la plata accizelor.

Această reglementare se aplică produselor furnizate de magazinele duty-free care sunt transportate în bagajul personal al călătorilor care se deplasează pe cale aeriană sau maritimă către un teritoriu terț sau către o țară terță.

În sensul acestei directive, se aplică următoarea definiție de la articolul 14 alineatul (5) litera (b): „*călător către un teritoriu terț sau către o țară terță*” înseamnă orice călător care deține un document de transport pentru călătorie pe cale aeriană sau maritimă, în care se menționează că destinația finală este un aeroport sau port situat pe un teritoriu terț sau o țară terță.

Conform acestor dispoziții, se poate scuti de la plata accizelor o cantitate destul de limitată de produse dacă călătorul se află în posesia unui document de transport, cum ar fi un tichet de îmbarcare sau un bilet de feribot; în plus, această persoană trebuie să părăsească Uniunea Europeană, având ca destinație un port din afara Comunității. Cu toate acestea, călătorul nu trebuie să aibă reședința în afara UE.

Pentru a evita abuzul de scutiri, articolul 14 alineatul (3) din directivă prevede ca statele membre să adopte măsurile necesare pentru a garanta faptul că scutirile se aplică în așa fel încât să se evite orice posibilitate de fraudă, evaziune sau abuz.

Nici Directiva 92/12/CEE, nici Directiva 2008/118/CE nu fac vreo mențiune cu privire la dispozițiile privind protecția datelor. Din acest motiv, trebuie aplicate dispozițiile generale din Directiva 95/46/CE.

Practici diferite la nivel european

La cererea Comisiei Europene, în vara anului 2009, grupul de lucru „articolul 29” a inițiat o anchetă privind modul în care magazinele duty-free colectează datele privind pasagerii și modul în care magazine și de alte părți procesează aceste date. Rezultatele acestei anchete arată că practicile din magazinele duty-free din Europa sunt foarte diferite, lucru care s-ar putea datora interpretărilor diferite ale legislației comunitare sau a celei naționale ori faptului că Directiva privind accizele va intra în vigoare abia la 1 aprilie 2010.

În cursul anchetei efectuate, grupul de lucru „articolul 29” a identificat următoarele patru modele generale, însă este posibil ca în alte state membre să existe alte practici:

1 Fără a indica numărul de zbor, nu este posibilă achiziționarea de articole în regim duty-free. Pentru a verifica dacă un pasager este eligibil pentru o scutire de accize și pentru a evita neînțelegerile sau discuțiile cu pasagerii, toți călătorii trebuie să prezinte vânzătorului tichetul de îmbarcare, care este scanat electronic pentru a verifica dacă este vorba de un zbor eligibil. Nu sunt colectate și stocate alte date, cum ar fi numele sau numărul pașaportului. Dacă zborul are ca destinație o țară din afara UE, casa de marcat indică prețul redus pe care trebuie să îl plătească clientul.

Datele de zbor și cele privind produsele cumpărate la bordul avionului sunt stocate timp de 10 ani pentru ca autoritățile vamale competente să poată efectua ulterior controale în magazinul duty-free.

2 Într-un alt stat membru, magazinele duty-free din aeroporturi colectează numeroase date despre pasageri. În conformitate cu legislația vamală proprie, în cazul achiziționării de produse scutite de la plata accizelor, pentru a se putea efectua inspecții, toți vânzătorii trebuie să păstreze un bon detaliat pe care trebuie să figureze, printre altele, primele cinci litere ale numelui cumpărătorului, primele cinci litere sau cifre ale numărului de zbor, precum și destinația și data tranzacției.

Magazinele din aeroporturi colectează aceste date fie prin scanarea tichetului de îmbarcare cu ajutorul unor cititoare optice, fie prin tastarea manuală a datelor. În plus, acestea colectează și alte date, cum ar fi natura, numărul și valoarea produselor cumpărate sau identitatea cumpărătorilor pe baza unui cod format din 15 litere, și păstrează toate aceste informații în format electronic într-o bază de date centrală timp de cel mult trei ani. Nu sunt colectate, totuși, date sensibile. Astfel, se pot identifica ușor anumiți pasageri și se pot crea baze de date cu produsele cumpărate în regim duty-free de către fiecare călător într-o anumită perioadă de timp.

3 În alte state membre, magazinele duty-free colectează numai informații privind destinația zborului (numărul de zbor), pentru a verifica dacă țara de destinație se află în Uniunea Europeană sau în afara acesteia, fără a înregistra însă numărul de zbor. Nu sunt colectate și depozitate date suplimentare.

În toate aceste cazuri, grupul de lucru „articolul 29” a observat că niciun magazin duty-free nu furnizează pasagerilor informații sau indicații cu privire la motivul colectării numerelor de zbor ori la modul în care sunt stocate datele.

4 Într-un alt stat membru, magazinele duty-free nu colectează date privind pasagerii, indiferent dacă aceștia cumpără produse scutite de la plata accizelor sau dacă zborul are ca destinație o țară din Uniunea Europeană ori din afara acesteia.

Exemplele de mai sus arată clar că practica actuală nu este uniformă în Europa și că, în ciuda dispozițiilor explicite din Directiva privind accizele, statele membre și-au dezvoltat metode proprii de abordare a produselor vândute în regim duty-free. În timp ce, în unele cazuri, așa cum reiese din informațiile prezentate mai sus, nu se colectează date de nici un fel, în alte state membre, călătorul trebuie să furnizeze numeroase informații, care sunt stocate. De asemenea, se înregistrează diferențe foarte mari în ceea ce privește perioada de stocare a datelor.

Se naște astfel întrebarea dacă, dincolo de aspectele legate de protecția datelor, aceste practici diferite sunt în conformitate cu dispozițiile din Directiva privind accizele, care încredințează în mod clar statelor membre misiunea de a lua toate măsurile necesare pentru a evita abuzurile și evaziunea fiscală.

Principiile referitoare la protecția datelor

Așa cum s-a menționat deja, aceste directive nu conțin dispoziții privind protecția datelor și, din acest motiv, trebuie aplicate principiile generale prevăzute în Directiva 95/46/CE, întrucât datele cu caracter personal ar putea fi prelucrate de magazinele duty-free și de către autoritățile vamale, activitate care trebuie considerată ca aparținând primului pilon. Printre aceste principii generale se numără:

- legalitatea;
- limitarea scopului;
- caracterul neexcesiv, adecvat și corect al datelor;
- interzicerea prelucrării ulterioare a datelor în scopuri incompatibile;
- proporționalitatea perioadei de stocare;
- obligația de a oferi informații suficiente persoanelor vizate.

Mai mult, în unele state membre poate fi nevoie de o procedură de notificare prealabilă.

Drepturile persoanelor vizate

Drepturile persoanelor vizate prevăzute la articolele 10, 11, 13 și 14 din directivă trebuie aplicate și atunci când pasagerii cumpără produse din magazine duty-free și datele lor personale sunt colectate și prelucrate. Atunci când se colectează date sensibile, se aplică articolul 8 din directivă.

Aplicabilitatea principiilor de protecție a datelor

Practicile menționate la punctul 3, în care se colectează informații limitate cu privire la destinația zborurilor, și la punctul 4, în care magazinele duty-free dintr-un stat membru nu colectează date cu caracter personal, respectă, cu siguranță, în cea mai mare măsură, confidențialitatea și ar trebui susținute în măsura în care permit în mod efectiv aplicarea eficace a Directivei privind accizele. Într-adevăr, directiva încredințează statelor membre sarcina de a lua măsurile necesare pentru prevenirea și combaterea abuzurilor și a evaziunii fiscale. Orice astfel de măsură ar putea include colectarea unor date ca mijloace adecvate și necesare pentru îndeplinirea acestor sarcini.

În cazul menționat la punctul 2, în care un stat membru colectează numeroase informații cu caracter personal, grupul de lucru „articolul 29” ridică problema compatibilității acestei practici cu principiul reducerii la minimum a datelor și cu principiul proporționalității. Volumul de date colectate pare excesiv și neadaptat scopului, și anume acela de a stabili dacă un pasager este eligibil pentru scutirea de la plata accizelor.

În cazurile în care nu sunt colectate direct informații cu caracter personal (exemplele nr. 1 și nr. 3), pasagerii ar putea fi identificați doar în mod indirect. Această practică respectă principiile acceptate de protecție a datelor, întrucât se colectează numai o cantitate foarte limitată de date, și anume numărul de zbor/ destinația, iar, dacă sunt înregistrate, aceste informații sunt stocate pentru o perioadă limitată de timp, pentru a permite statului să efectueze controale care să prevină abuzurile.

Și în ceea ce privește perioada de stocare, există diferențe considerabile între exemplele menționate mai sus. Dacă în cazurile menționate la punctele 3 și 4 nu se stochează niciun tip de date, în cazurile menționate la punctele 1 și 2, perioada de stocare este de trei, respectiv zece ani.

În conformitate cu articolul 6 litera (e) din Directiva 95/46/CE, datele nu trebuie păstrate mai mult decât este necesar pentru a atinge obiectivul pentru care au fost colectate.

Având în vedere că statele membre trebuie să adopte măsurile necesare pentru a evita abuzurile și evaziunea fiscală, este posibil să fie necesară stocarea anumitor date, pentru a permite controlarea și analizarea modului de funcționare a magazinelor duty-free.

Nu este clar motivul pentru care pentru anumite autorități este suficientă o perioadă de stocare de trei ani, iar alte autorități au nevoie de o perioadă de stocare de zece ani. Ar trebui să se aibă în vedere reducerea acestei perioade și, în orice caz, această perioadă nu ar trebui să depășească orice altă perioadă de păstrare în condiții comparabile, cum ar fi păstrarea facturilor în scopuri fiscale. Se recomandă, de asemenea, armonizarea perioadelor de stocare în Europa, întrucât acestea afectează toți călătorii care fac obiectul aceleiași Directive 2008/118/CE.

Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal colectate de către autoritățile vamale în cadrul activității oficiale pe care o desfășoară este în conformitate atât cu Directiva 2008/118/CE, cât și cu principiile privind protecția datelor. Orice alt tip de prelucrare a datelor cu caracter personal colectate cu ocazia achiziționării de produse în regim duty-free ar trebui să fie supus unor limitări stricte, în conformitate cu principiile enunțate în Directiva 95/46/CE.

Concluzie și recomandări

Magazinele duty-free din aeroporturi și porturi colectează și prelucrează date, inclusiv date cu caracter personal, pentru a verifica dacă clienții lor sunt eligibili pentru scutiri de la plata accizelor. În cele mai multe cazuri, acestea păstrează datele pentru a dovedi autorităților vamale că își fac datoria așa cum trebuie. Este posibil, de asemenea, ca autoritățile vamale să proceseze și să păstreze datele în scopuri proprii, inclusiv în scop statistic.

Directivele menționate mai sus prevăd un temei juridic clar în ceea ce privește colectarea, prelucrarea și stocarea anumitor date care figurează în documentele de transport ale pasagerilor, fără a conține dispoziții specifice privind protecția datelor, astfel încât trebuie aplicate principiile Directivei 95/46/CE.

Cu toate acestea, magazinele și autoritățile vamale ar trebui să fie conștiente de faptul că operațiunea de colectare a datelor ar trebui să se limiteze la strictul necesar, prin aplicarea principiului reducerii la minimum a datelor. În exemplul de la punctul 2, nu se respectă principiile necesității și proporționalității. În cele mai multe cazuri, magazinele ar trebui să colecteze doar date privind numărul de zbor sau destinația înscrisă pe tichetul de îmbarcare pentru a stabili nivelul accizelor, după cum se menționează în exemplul 3 din prezentul aviz. Acest lucru ar fi proporționat și neexcesiv. Colectarea mai multor date ar trebui să corespundă unei nevoi clare de astfel de date în cazuri specifice.

Datele nu ar trebui utilizate pentru aplicarea legii, cu excepția cazului în care acestea sunt necesare ca probe ale unor abuzuri în cazuri specifice (aceste date nu ar trebui transmise integral poliției).

Datele nu ar trebui folosite în alte scopuri, incompatibile cu scopul inițial (transmiterea acestor date către terți, fără a informa sau fără a avea consimțământul operatorilor de transport), cu excepția cazului în care sunt utilizate în scopuri statistice.

Nu ar trebui să se efectueze în mod sistematic un inventar al produselor pe care le cumpără clienții care să permită analizarea comportamentului și obiceiurile de cumpărare ale acestora.

Perioada de păstrare ar trebui să fie limitată la strictul necesar și ar trebui armonizată la nivel european.

Una dintre principalele concluzii formulate de grupul de lucru „articolul 29” este că informațiile puse la dispoziția pasagerilor sunt insuficiente. Chiar dacă datele sunt numai colectate, nu și stocate de magazinele duty-free, clienții ar trebui să fie conștienți de acest lucru. Dacă datele sunt totuși stocate, este cu atât mai important să se furnizeze informații cu privire la tipul de date care sunt stocate, la scopul și durata stocării, precum și la modul în care se pot obține informații suplimentare. Părțile interesate ar putea adopta măsuri suplimentare în acest sens, punând, de exemplu, afișe în magazinele duty-free sau distribuind pliante. Modul în care pot fi transmise aceste informații pasagerilor pot fi găsite în WP 100 și în anexele acestuia, adoptate de către grupul de lucru „articolul 29” în noiembrie 2004¹.

Data fiind diversitatea practicilor actuale, așa cum se arată în prezentul aviz, există motive de îngrijorare cu privire la faptul că magazinele duty-free din Europa nu aplică și nu respectă în mod uniform nici dispozițiile directivei privind accizele, nici dispozițiile privind protecția datelor. Se pare că trebuie continuată armonizarea practicilor actuale și trebuie sensibilizați călătorii în ceea ce privește colectarea și prelucrarea datelor atunci când achiziționează produse duty-free.

---

¹ http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2004/wp58_en.pdf.

Autoritățile de protecție a datelor din statele membre ale Uniunii Europene sunt încurajate ca, împreună cu proprietarii de magazine și cu autoritățile aeroportuare, să remedieze problemele existente, astfel încât practicile actuale să fie în conformitate cu legislația în vigoare și cu dispozițiile privind protecția datelor. Anunțurile informative pentru pasageri în domeniul achizițiilor duty-free pot fi și ar trebui îmbunătățite. Magazinele, aeroporturile, porturile, organizațiile de consumatori și alte părți interesate trebuie să facă eforturi pentru a le oferi călătorilor informații relevante, astfel încât, atunci când cumpără articole duty-free, aceștia să își poată exercita drepturile de care dispun.

Adoptat la Bruxelles, la 1 decembrie 2009

Pentru grupul de lucru
Președintele
Alex Türk